

NIEUWSBRIEF PADDESTOELENWERK GROEP DRENTHE

NUMMER 6

JUNI 2005

**Redactie: Eef Arnolds &
Bernhard de Vries**

**Adres redactie en secretariaat:
Bernhard de Vries
Roerdomplaan 222
7905 EL Hoogeveen**

INHOUD

Een vruchtbaar seizoen	2
Op naar een Drentse paddestoelenatlas – Eef Arnolds	3
Activiteiten van de PWD in 2005	5
Excursies	5
Overige bijeenkomsten van de PWD	6
Aantekeningen bij aflevering 2004– Rob Chrispijn	7
De excursies van de PWD in 2004 – Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries	10
Hoe zeldzaam is zeldzaam? – Henk Pras	20
Paddestoelenbeheer 6: Nieuw bos – Eef Arnolds	21
“Eerst Napels zien, dan sterven” – Henk Pras	23
Waar de boom valt... – Bernhard de Vries	24
Exoten exit? – Rob Chrispijn	25
Nieuws van het paddestoelenmeetnet	27
Wat doet de paddestoelenwerkgroep?	28
De nieuwsbrief	28

EEN VRUCHTBAAR SEIZOEN

Na de extreem warme zomer en droge herfst van 2003 was het jaar 2004 mycologisch een verademing. Het begon al vroeg in de zomer toen uitbundige regenval vakantiegangers tot wanhoop dreef, maar mycologen plezier deed omdat veel mycelia tot de vorming van vruchtlichamen werden aangezet. Vooral in loofbossen en wegbermen was toen al heel wat te beleven, zoals Rob Chrispijn in deze nieuwsbrief uit de doeken doet. In augustus leek het alsnog mis te gaan met de paddestoelen door een hittegolf, gepaard gaande met droogte. De bodem droogde echter niet te sterk uit en na half september stonden er overal weer paddestoelen. Het seizoen kabbelde prettig door tot ver in november.

Door de gunstige omstandigheden is er heel wat inventarisatiewerk verzet. De excursies werden vrijwel steeds bezocht door 10 tot 20 personen, onder wie een flink contingent uit Groningen. We hadden dit jaar de luxe dat veel excursies in twee groepen konden worden opgedeeld, waardoor veel meer terreinen konden worden geïnventariseerd dan in andere jaren. In totaal werden op 14 werkgroepexcursies 61 kilometerhokken bezocht. De excursieverslagen in dit nummer geven een goede indruk van wat er zoal te beleven was.

Ook de individuele inventarisatie activiteiten waren veel intensiever dan in voorgaande jaren en leverden een schat aan gegevens op. De herfst van 2004 was rijk aan bijzondere soorten. Zo werden er opvallend veel wasplaten gemeld, opvallende, kleurige paddestoelen van schrale graslanden. Rob Chrispijn vertelt er in zijn bijdrage iets meer over. Henk Pras geeft blijk van zijn voorliefde voor het kleine spul en stelt in dit verband terecht de intrigerende vraag hoe zeldzaam zeldzaam is.

Een opvallende ontdekking in 2004 was dat enkele jonge sparrenbosjes op voormalig cultuurland zeer rijk waren aan bijzondere soorten. Henk Pras geeft een heel persoonlijke mycologische impressie van één van deze bosjes en Eef Arnolds gaat in zijn bijdrage over paddestoelenbeheer wat uitgebreider in op het verband tussen bosaanleg en mycologische rijkdom. Het blijkt met eenvoudige maatregelen mogelijk om de natuurwaarden in zulke jonge bossen drastisch te verhogen. Ook oude sparrenbossen kunnen belangrijke mycologische waarden herbergen, zoals uit het verhaal van Bernhard de Vries blijkt. Het voortbestaan van sparrenbossen en andere bossen met exotische boomsoorten staat echter op het spel door veranderende inzichten in natuur- en bosbeheer. Rob Chrispijn brengt in het laatste onderdeel van deze nieuwsbrief deze problematiek onder de aandacht.

Daarmee is deze nieuwsbrief ongewild en onvoorbereid bijna een themanummer geworden over sparrenbossen, een onderwerp dat wij bij terreinbeheerders graag onder de aandacht brengen.

Eef Arnolds en Bernhard de Vries

OP NAAR EEN DRENTSE PADDESTOELENATLAS!

Eef Arnolds

Vorig jaar is in de nieuwsbrief weer een kaartje afgedrukt met het aantal soorten paddestoelen per kilometerhok in Drenthe. Deze keer hebben we dit kaartje achterwege gelaten. Niet omdat er geen belangrijke vorderingen zijn gemaakt bij de mycologische exploratie van Drenthe. Integendeel, er zijn in 2004 meer gegevens verzameld dan in enig ander jaar! Veel waarnemingen zijn echter nog niet in het grote NMV bestand ingevoerd, zodat een nieuw kaartje onvolledig zou zijn. Bovendien is het aantal soorten feitelijk geen goede maatstaf om de volledigheid van inventarisaties te beoordelen en daardoor ook niet erg geschikt is om prioriteiten te stellen bij toekomstige activiteiten. Vorig jaar hebben we een alternatief ontwikkeld dat beter in de genoemde behoeftes voorziet, de ‘volledigheidskaart’. Ik zal hier kort uiteenzetten hoe dit in elkaar zit.

Op grond van eerdere inventarisaties hebben we een goede indruk van de soortenrijkdom van verschillende typen landschappen en biotopen. Zo zijn er in akkerland doorgaans nauwelijks paddestoelen te vinden. Intensief gebruikte graslanden tellen iets meer soorten, vooral dankzij mestpaddestoelen. Heiden, schraallanden, stuifzanden en venen zijn rijker aan soorten, maar bossen zijn verreweg het rijkst aan soorten. Daarbij zijn bossen op voedselrijke grond meestal minder rijk dan bossen op voedselarme bodem. Op grond van het landschapsbeeld op een recente topografische kaart kunnen we dus globaal inschatten hoe veel soorten paddestoelen er in een bepaald kilometerhok te verwachten zijn. Om praktische redenen beperken wij deze schatting tot het aantal te verwachten soorten op één excursie in het hoogseizoen (september-oktober) onder gunstige weersomstandigheden. In feite ligt het aantal potentiële soorten veel hoger vanwege de verschillende seizoensaspecten en de sterke jaarlijkse fluctuaties, maar we mogen al zeer tevreden zijn als we ten behoeve van de Atlas alle kilometerhokken in Drenthe één maal onder goede omstandigheden kunnen bezoeken.

De schatting van het aantal soorten gebeurt in de onderstaande vijf klassen:

1-10 soorten: bijvoorbeeld grootschalig akkerland zonder wegen of woningen.

11-25 soorten: bijvoorbeeld grootschalig cultuurland met wegbermen, erven en/of een enkele houtsingel; stadswijken met weinig openbaar groen.

26-50 soorten: bijvoorbeeld cultuurland met kleine bosjes en/of kleine natuurterreinen; cultuurland met schrale wegbermen met bomen; stadswijken met parken; heidevelden zonder bos.

51-100 soorten: bijvoorbeeld kilometerhokken met een flink aandeel bos; kleinschalige, boomrijke landschappen.

Meer dan 100 soorten: kilometerhokken met overwegend bos, bijvoorbeeld boswachterijen

Op grond van deze criteria hebben we alle 2822 Drentse kilometerhokken beoordeeld, uitgaande van het kaartbeeld in de Inventarisatieatlas *** en eigen kennis van het landschap. Op deze wijze is met de hand een *verwachtingenkaart* ingekleurd met voor ieder kilometerhok het aantal te verwachten soorten in de hiervoor genoemde categorieën. Uiteraard zitten in deze kaart onzuiverheden. Het is bijvoorbeeld onmogelijk om de mycologische kwaliteit van wegbermen te beoordelen op grond van een kaartbeeld alleen. Het werkelijk aanwezige soortenaantal kan dus in praktijk tegenvallen of meevallen.

We kunnen de verwachtingenkaart vergelijken met de kaart waarop het huidige aantal bekende soorten per kilometerhok aangegeven, die we de *actuele soorten diversiteitskaart* zouden kunnen noemen. Uiteraard zijn hiervoor dezelfde klassen van soortenaantallen gebruikt als hierboven vermeld. Het verschil tussen de verwachtingenkaart en de actuele soorten diversiteitskaart is in feite maatgevend voor de inventarisatie inspanningen die in een kilometerhok nog geleverd moeten worden. Hierbij worden vijf klassen onderscheiden:

Inventarisatie voldoende: het bekende aantal soorten komt overeen met de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er meer dan 100 soorten bekend zijn en er ook minimaal 100 soorten worden verwacht.

Inventarisatie bijna voldoende: het bekende aantal soorten ligt één klasse onder de klasse op de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er 50-100 soorten bekend zijn, maar er minimaal 100 worden verwacht.

Inventarisatie matig: het bekende aantal soorten ligt twee klassen onder de klasse op de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er 25-50 soorten bekend zijn, maar er minimaal 100 worden verwacht.

Inventarisatie slecht: het bekende aantal soorten ligt drie klassen onder de klasse op de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er 10-25 soorten bekend zijn, maar er minimaal 100 worden verwacht.

Inventarisatie zeer slecht: het bekende aantal soorten ligt vier klassen onder de klasse op de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er 1-10 soorten bekend zijn, maar er minimaal 100 worden verwacht.

Inventarisatie afwezig: het bekende aantal soorten ligt vijf klassen onder de klasse op de verwachtingenkaart, bijvoorbeeld als er 0 soorten bekend zijn, maar er minimaal 100 worden verwacht.

Op grond van deze klassenindeling zijn *volledigheidskaarten* gemaakt voor heel Drenthe. Hieruit blijkt dat het aantal voldoende onderzochte hokken vorig jaar met 27% is toegenomen tot 677. Deze kaarten geven tevens aan waar de grootste leemten in onze kennis aanwezig zijn. Momenteel zijn van deze kaarten alleen enkele kleurenkopieën verspreid onder de meest actieve leden van de PWD. Het is de bedoeling dat dit jaar de desbetreffende informatie wordt geautomatiseerd, zodat een volledigheidskaart van Drenthe volgend jaar in de nieuwsbrief kan worden opgenomen.

ACTIVITEITEN VAN DE PWD IN 2005

EXCURSIES

Voor alle excursies van de PWD verzamelen we **om tien uur** op het aangegeven punt. De excursies duren in het algemeen tot in de middag. Voor informatie kunt u bellen met de contactpersoon van de betreffende excursie. Bij ongunstige omstandigheden, zoals langdurige droogte, kan een excursie worden afgelast.

Tijdens de excursies proberen we zo veel mogelijk karteringswerk uit te voeren, maar er zal ook aandacht zijn voor instructie van beginners. Goed schoeisel en wat proviand worden aanbevolen.

Maandag 22 augustus: Omgeving van de Pieperij en Nolderveld. Verzamelen bij het oude kerkje in Zuidwolde. Excursieleider: Bernhard de Vries (0528-265234).

Maandag 29 augustus: Veenhuizen Bankenbos en Esmeer. Verzamelen in de berm langs de weg van Assen naar Norg bij Huis ter Heide, net ten noorden van de brug over de Norgervaart. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934).

Maandag 5 september: Boswachterij Grolloo. Verzamelen bij de kerk van Grolloo. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645).

Zondag 11 september: Omgeving Zuidwolde. Verzamelen bij het oude kerkje in Zuidwolde. Excursieleider: Klaas van de Veen (0522-257651).

Maandag 19 september: Noordzijde van Echtenerveld in boswachterij Ruinen. Verzamelen bij de oude kerk van Ruinen. Excursieleider: Bernhard de Vries (0528-265234).

Maandag 26 september: Boswachterij Gieten, Drouwenerveld. Verzamelen bij de kerk in Grolloo. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645).

Maandag 3 oktober: Emmen, westzijde Valtherbos. Verzamelen bij de kerk in Odoorn. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934).

Zondag 9 oktober: Westzijde van boswachterij Gees. Verzamelen in Nieuw-Balinge bij de brug over de Middenraai. Excursieleiders: Klaas v.d. Veen (0522-257651) en Cees Koelewijn (050-5010740).

Maandag 17 oktober: Hoogveenrelicten Dalerpeel en De Witten ten westen van Coevorden. Verzamelen bij het brugje over de Steigerswijk in Dalerpeel. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645).

Zaterdag 22 oktober: Het Ooster- en Westertzand bij Havelte. Verzamelen om **10.30 uur** bij NS station Meppel. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645). **Meetnetexcursie NMV** (zie p. 27).

Maandag 24 oktober: Boswachterij Schoonlo, Ellertsveld. Verzamelen in Schoonoord bij de brug over het Oranjekanaal in de weg N376 (Rolde-Emmen). Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934).

Zaterdag 29 oktober: Drouwenerzand en jonge bossen bij Drouwen. Verzamelen om **10.30 uur** bij NS station Beilen. Excursie leider: Eef Arnolds (0593-523645). **Excursie Nederlandse Mycologische Vereniging.**

Maandag 31 oktober: Mantingerveld Zuid. Verzamelen in Nieuw Balinge bij de brug over de Middenraai. Excursie leider: Bernhard de Vries (0528-265234). [einde zomertijd!!].

Zondag 6 november: Oosterbos en Scholtenzathe t.O.v. Emmen. Verzamelen in Nieuw-Dordrecht bij het kerkje langs de weg van Barger-Oosterveld naar Klazienaveen. Excursie leider: Eef Arnolds (0593-523645).

Maandag 14 november: Dalerveense veen bij Zandpol ten zuiden van Nieuw-Amsterdam. Verzamelen in Nieuw-Amsterdam bij de brug over de Hoogeveensevaart bij de afslag naar Schoonebeek. Excursie leiders: Bernhard de Vries (0528-265234) en Rob Chrispijn (0521-381934).

OVERIGE BIJEENKOMSTEN VAN DE PWD

Alle bijeenkomsten worden gehouden in de werkruimte van Eef Arnolds, Holthe 21, Beilen. De werkgroepavonden zijn bedoeld voor het gezamenlijk bekijken en determineren van vers materiaal. Iedere avond zal speciale aandacht worden besteed aan een bepaalde groep paddestoelen, maar ander materiaal is ook welkom.

Maandag 12 september 19.30u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor russula's en boleten.

Dinsdag 4 oktober 19.30u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor buikzwammen (stuifzwammen en verwanten).

Dinsdag 25 oktober 19.30 u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor graslandpaddestoelen: wasplaten, knotszwammen, aardtongen.

ZATERDAG 19 NOVEMBER 13.30 TOT 19 UUR.

DRENTSE ZWAMDAG.

Bij gunstig weer een korte excursie in de omgeving.

Eef Arnolds: Terugblik op het excursieseizoen.

Rob Chrispijn: Russula's in beeld. Een diaserie over Russula's. Mooie dia's van anderen welkom ter completering van het overzicht. Graag uiterlijk 12 november melden aan Rob.

Klaas van der Veen: Korstzwammen close up. Dia's van korstzwammen en verwanten.

Bijdragen van deelnemers, bijvoorbeeld dia's van bijzondere vondsten of probleemgevallen. Graag uiterlijk 12 november melden aan Eef.

Aansluitend voor de liefhebbers een etentje, met paddestoelen-specialiteiten, in het Olde Posthuus te Pesse (Opgave vóór 1 november bij Eef Arnolds)

AANTEKENINGEN BIJ AFLEVERING 2004

Rob Chrispijn

Iedereen die regelmatig buiten komt, krijgt allerlei indrukken over de natuur. Daarin zijn soms bepaalde patronen in te zien. Over een paar van die patronen in het afgelopen jaar wil ik het met u hebben.

Het meest opvallend was dat er in 2004 geen maand voorbij ging zonder dat er paddestoelen te zien waren. Neem de zachte januarimaand. Behalve veel Gele trilzwammen (*Tremella mesenterica*) en Rondsporige oorzwammetjes (*Crepidotus cesatii*) leverde die ook de Donsvoetbundelzwam (*Pholiota oedipus*) op. Deze in gedempte tinten uitgevoerde bundelzwam groeit bij voorkeur op bladeren, takjes en strooisel van es en populier en is karakteristiek voor de late herfst en winter. De soort komt vaker in het westen van ons land voor en in Drenthe uitgesproken schaars. Dus de vondst in een nat essenbosje bij Meppel was bijzonder. Dat laatste geldt ook voor een opmerkelijk vroege waarneming van de Bundelschijnridderzwam (*Lepista ovispora*), eveneens in de buurt van Meppel. Half maart groeide deze schijnridder in dichte toefen op een steil talud onder eik tussen straatgras.

Het leek er op alsof nogal wat zwamvlokken in het voor veel fungi ongunstige jaar 2003 niet aan hun trekken waren gekomen en nu nauwelijks konden wachten om vruchtlichamen te vormen. Vanaf eind maart lieten de eerste mestpaddestoelen zich zien. Eerst vooral algemene soorten als Klein mestplooirokje (*Coprinus miser*) en Franjevlekplaat (*Panaeolus sphinctrinus*) op mest in weilanden waar weinig kunstmest wordt gebruikt. Dit waren vrijwel altijd graslanden weer paarden liepen. Weilanden met melkvee worden zo zwaar bemest dat er vrijwel geen paddestoelen te vinden zijn., maar mensen die paarden houden bekommeren zich minder om rentabiliteit en daarom zijn hun graslanden kruidenrijker en wat rommeliger. Soms ligt er op een achterafhoekje een mesthoop. Deze mesthopen leverden regelmatig wat op. Vooral de Gezoneerde vlekplaat (*Panaeolus subbalteatus*) en Wortelende inktzwam (*Coprinus cinereus*), maar tegen de zomer ook af en toe de veel zeldzamere Melige mestinktzwam (*Coprinus cothurnatus*), een kleinere dubbelganger van de Witte mestinktzwam (*C. niveus*) en met zijn wit bestoven hoedjes even fraai. Bijzonder waren ook twee vondsten van de Geringde inktzwam (*C. sterquilinus*). Ook deze soort is een kleiner uitgevallen dubbelganger, maar dan van de alom bekende Geschubde inktzwam (*C. comatus*). Het Overzicht van paddestoelen in Nederland vermeldt na 1980 slechts twee vondsten en geeft als substraat oude paardenmest. Het voorkomen op mest is een kenmerkend verschil met de Geschubde inktzwam die een typische bodembewoner is. De Drentse vondsten in 2004 waren allebei op paardenmest; de eerste in begin juli op een mestbult, de tweede op mest die was uitgestrooid in een maïsakker. Deze akker lag ten zuiden van Alteveer op de grens met Overijssel en was een eldorado voor mestpaddestoelen. Door de maïsplanten beschermd tegen fel zonlicht groeiden hier behalve de al eerder genoemde Gezoneerde vlekplaat en de Franjevlekplaat ook de Geringde vlekplaat (*Panaeolus fimiputris*) en een paar breeksteeltjes (*Conocybe* spp.), de meeste in grote hoeveelheden. Dat leverde een schitterend schouwspel op dat helaas niet te fotograferen was omdat in een overzichtsfoto het contrast tussen donkere paardenvijgen en zonbeschenen maïsstengels te groot was voor de diafilm.

Begin juli werd het door de overvloedige regenval de moeite waard om de bermen in de gaten te houden. Oostelijk van Meppel ligt Rootbardije, niet meer dan een paar huizen met een laan er naar toe. Op kortgrazige delen stonden hier bij eiken een paar rossige, scherp smakende russula's die tot onze verrassing de Kruipwilrussula (*Russula persicina*) bleek te zijn. In de duinstreek staat hij vooral bij kruipwilg, in het binnenland kenden we hem alleen van populierenbermen op mineraalrijkere bodem in Groningen. Maar volgens het Overzicht doet hij het ook met eik, mits op (iets) kleihoudende zandgrond.

De meest waargenomen russula in deze periode was de Geurige russula (*Russula odorata*). In meer dan een dozijn bermen verspreid over Drenthe vonden we deze vrij tengere russula die meestal pas naar rijp fruit begint te geuren als de lamellen zachtgeel zijn geworden van de rijpe sporen. De lekkerst ruikende rus is volgens ons de Amandelrussula (*R. laurocerasi*) met een heerlijk bouquet van amandelen en bitterkoekjespudding. Tijdens een NMV excursie werd hij eind augustus weer aangetroffen op een bekende vindplaats op de begraafplaats in het Asserbos, maar half juli ontdekten we een nieuwe groeiplaats in een eikenberm ten westen van Witten. Handig voor een goede determinatie is om zo'n exemplaar voorzichtig te plukken, want bij beschadiging gaat de Amandelrussula, misschien bij wijze van protest, een onaangename, ranzige oliegeur verspreiden. Daarmee verradt hij zijn plek binnen de russulafamilie; hij hoort namelijk thuis in het groepje van de Stinkende russula (*R. foetens*), die altijd zo'n zware olieachtige, zweetlucht produceert. We meenden een nieuwe groeiplaats gevonden te hebben in een berm bij Frederiksoord, maar de geur was minder vies, de smaak niet zo scherp als de echte 'foetens', terwijl het vruchtvlees met KOH gelig verkleurde. Redenen om hem te bestempelen tot de zeldzame Vergelende stinkrussula (*R. subfoetens*). Behalve russula's waren er natuurlijk nog zat andere symbionten te vinden: veel boleten, vooral Eekhoortjesbrood (*Boletus edulis*), en relatief opvallend vaak Groene knolamaniet (*Amanita phalloides*), toch een soort die je in Drenthe niet elke dag vindt.

In verhevigde mate geldt dit laatste voor de parasolzwam die op 22 juli in recreatiegebied Engelgaarde, ten oosten van Meppel, werd gevonden. Op het eerste gezicht deed hij denken aan de Spikkelplooiparasol (*Leucocoprinus brebissonii*), maar de spikkeltjes op de hoed waren meer grijsig met een zweem zegroen. Groot was de verrassing toen we hem uren later uit het doosje haalden en we een roodbruine paddestoel in handen hadden. Net als de stipjes op de hoed, was de witte steel – op plekken waar hij was beetgepakt – steenrood geworden. Deze verkleuring treedt nogal eens op bij soorten uit het geslacht Champignonparasol (*Leucoagaricus*) en ook het grijsgroen worden van de lamelsnede onder ammoniakdamp wees in die richting. Welgemoed pakte ik het laatst verschenen deel van de Flora agaricina neerlandica, maar dat viel tegen. Het dichtst in de buurt kwam de Gespikkelde champignonparasol (*Leucoagaricus marriagei*), maar helemaal kloppen deed het niet. Desgevraagd moest de parasolzwammen-specialist Henk Huijser helaas tot dezelfde conclusie komen.

Een week later begon voor vele vakantiegangers eindelijk de zomer. In 2004 duurde hij tot half augustus: ruim veertien dagen temperaturen rond de dertig graden. Al het moois wat er aan paddestoelen in de voorafgaande maanden was opgebouwd, werd in twee weken weggebrand. Nadat het half augustus weer begon te regenen, duurde het enige tijd voor de zwamvlokken er weer fiducia in kregen. Langzaam begon ook de oogst aan mycologische juwelen weer te groeien. Een juweel van jewelste was de Blauwe stippelsteelsatijnzwam (*Entoloma dichroum*) met metallic blauwe stelen waarop geen stippel was te ontdekken, gevonden op twee werkgroepexcursies. Het hoogtepunt van dit seizoen was wat mij betreft de vondst door Henk & Cees van het Odeurzwammetje (*Squamanita odorata*) in een spartenbosje bij Borger, waarover elders in dit nummer meer te lezen valt. Een zwam die je op geur kunt (terug)vinden!

U merkt dat we nu met zevenmijlslarzen door het seizoen razen. Op het moment dat ik dit stukje schrijf is het een bewolkte Koninginnedag 2005. Op deze dag zonder oranjezonnetje werd niet gekoekhapt maar naar paddestoelen gekeken, door mij althans. Niet tevergeefs, want ik vonden niet alleen het Blauwgroen trechtertje (*Omphalina chlorocyanea*) op dezelfde plek waar ik hem in november 2004 ook al had aangetroffen, maar in het Aekingerzand op kale leemplekken, groenig van de algen, ook de Lenteknotszwam (*Clavulinopsis vernalis*). En zo kreeg ik op deze koninginnedag toch nog iets van een oranjegevoel, want deze 10 mm grote knotsjes waren fraai oranje. Maar u begrijpt dat,

wanneer je zo'n zeldzaam kleinood vindt als het lenteknotsje, je niet zo'n zin meer hebt om uit te weiden over een seizoen dat al weer lang achter ons ligt. Daarom tot slot nog iets over de wasplaten die zich in de tweede helft van oktober lieten bewonderen. Vooral in bermen langs het Noord Willemskanaal zijn plaatselijk leuke soorten gevonden, met op sommige plekken wel vijf of zes soorten binnen een tiental meters. Hieronder zaten bijzonderheden als de Weidewasplaat (*Hygrocybe pratensis*), Apothekerswasplaat (*H. nitrata*), Violetgrijze wasplaat (*H. lacmus*) en de Slijmwasplaat (*H. laeta*). Laatstgenoemde soort werd de afgelopen herfst trouwens opvallend vaak gemeld. Daarbij is het aardig om op te merken dat de eerste wasplaat van het seizoen al half juni in de grazige berm van een visvijver bij Diever werd gevonden. Eef determineerde hem als *Hygrocybe subpapillata*, een soort nog zonder Nederlandse naam die één maal eerder in ons land werd gevonden, eveneens in Drenthe, in het een paar kilometer verderop gelegen beekdal van de Vledder Aa. Ook deze vondst viel vroeg in het seizoen, iets wat kenmerkend voor deze soort schijnt te zijn. Dus als Nederlandse naam ligt Vroege wasplaat voor de hand. Eef heeft beloofd er nog eens een artikel in Coolia over te schrijven. Misschien in aflevering 2005 van het eindeloze vervolgverhaal van de paddestoelen!

Apothekerswasplaat (*Hygrocybe nitrata*)

DE EXCURSIES VAN DE PWD IN 2004
Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries

Bij alle excursies wordt een lijstje gegeven van soorten die vermeld worden op de Rode lijst van kwetsbare en bedreigde paddestoelen, alsmede van soorten die in Nederland of Drenthe als (zeer) zeldzaam worden beschouwd.

Categorieën van de Rode Lijst:	
GE = Gevoelig	KW= Kwetsbaar
BE = Bedreigd	EB = Ernstig bedreigd
* = (Regionaal) zeldzaam, niet op Rode Lijst	

23 augustus. Omgeving Ekehaar
Rob Chrispijn

De eerste excursie van het seizoen viel in een periode van regenbuien na twee weken hoogzomer begin augustus. Dit hield in dat het aantal paddestoelen nog gering was. Na een opbloei van de mycoflora in de vochtige julimaand waren de mycelia door de hittegolf weer in zomerslaap gegaan.

We bezochten 's ochtends enkele gebieden langs het Amerdiep. Ondanks de korte soortenlijsten die dat opleverde, kwamen we wel een paar bijzonderheden tegen. Verrassend was bijvoorbeeld een Roodgerande houtzwam (*Fomitopsis pinicola*) die op els groeide. Deze soort is een vrij zeldzame, ongenode gast van naalddhout en wordt af en toe op berk of beuk aangetroffen. In een weiland stond één exemplaar van de Spikkelsteel-veldridderzwam, een zeldzame soort die in ons land aan een langzame opmars is begonnen. Als substraat worden meestal blad-, compost- of snipperhopen vermeld. Het kan zijn dat bij de ingang van het weiland ooit organisch materiaal is gemorst waardoor een geschikte groeiplaats is gecreëerd.

Veelbelovend was een berm langs het Horstveen, een mini heideveldje met plas en rietkraag. In deze berm stond het Driekleurig ruitertje. Behalve dit zeldzame ruitertje werd er een piepkleine satijnzwam gevonden die er in het veld uitzag als een hertezwam. De hoedhuid deed onder een loupe sterk denken aan een soort als de Fluweelhertezwam (*Pluteus podospileus*) en in de groep leidde dit tot een weddenschap met als inzet een fles wijn. Onder de microscoop was het onmiskenbaar een satijnzwam, volgens Roeland Enzlin mogelijk een onbeschreven soort. Helaas leverde die berm ondanks intensief speuren slechts één exemplaar op. Maar het zal de moeite lonen om die plek in de gaten te houden.

In de middag bezochten we een bosje met twee verlande veentjes op de Nijlanderesch, waar uiteindelijk nog 70 soorten werden bijeengeschaapt. Een onverwachte vondst in dat terrein was het Getand breeksteeltje, een onopvallend bruin paddestoeltje met een optimum in kleibossen. Volgens de Verspreidingsatlas van Nederlandse paddestoelen was deze soort nog niet uit Drenthe bekend.

Bijzondere vondsten:

Getand breeksteeltje	*	Conocybe brunnea
Driekleurig ruitertje	GE	Marasmiellus tricolor
Spikkelsteelveldridderzwam	GE	Melanoleuca verrucipes

30 augustus. Peize en omgeving
Cees Koelewijn

In augustus is het altijd afwachten hoeveel soorten er worden gezien. Uiteindelijk bleken het er ruim 140 te zijn maar daar werden dan ook zeven kilometerhokken voor bezocht.

Bovendien scheelde het dat enkele specialisten zich ontfermden over “klein spul”. Later bleek dit o.a. te gaan om het Spitsharig oploskorstje (*Tubulicrinis subulatus*), Grauw wasje (*Phlebiella allantospora*) en het Gewoon franjekelkje (*Lachnum virgineum*). Deze werden op de andere excursies in 2004 niet gezien. Een onuitwisbare indruk op mijn netvlies veroorzaakten ze kennelijk niet want deze vondsten zijn aan mij voorbij gegaan. Bij een latere diapresentatie van Klaas van de Veen op een werkgroepavond bleek dat het een wonderschoon wereldje kan zijn. Wellicht was ik nog onder de indruk van het zeldzame Plooiplaatzwammetje en de, eveneens smakelijk klinkende, Oliebolzwam die dankzij fikkiestokende jeugd onder sparren werd aangetroffen. Deze vondst werd voorafgegaan door een enorme onweersbui. Vanuit een schuilbosje hadden we daarbij (slecht) zicht op een gazon waar ik een kunstobject meende te ontwaren, maar het bewoog. Het was Anneke die zich had verscholen in een plasticomhulsel. Het open veld is bij noodweer niet de juiste plek om te schuilen en aangezien we haar nog lang niet kwijt willen, werd ze belerend toegesproken, waarna ze beloofde het niet nog eens te doen. Dit gebeurde in het Bosplan te Peize waar bomen per soort vaksgewijs zijn geplant en de plaatselijke IVN een heemtuin heeft.

's Middags werden nog enkele bosjes aangedaan en bij Altena werd in een populierenlaan de Populiermelkzwam (*Lactarius controversus*) gezien. Verder vermeld ik hier nog de Kleine champignon (*Agaricus comtulus*) en daarvan zijn inderdaad heel wat nodig voor je een maaltje verzameld hebt. De dag werd afgesloten met een bezoek aan het Weehorstbos(je) waar niets bijzonders werd gezien. Het geregeld voorkomen van de Grauwe amaniet (*Amanita excelsa*) is voor Drentse begrippen echter opvallend en staat wellicht in verband met potklei in de ondergrond. We keken stiekem nog uit naar Zaagblad (*Serratula tinctoria*), een distelachtige composiet die hier eens groeide, maar troffen die helaas niet aan. Volgens de nieuwste Rode Lijst is deze plant in Nederland uitgestorven.

Bijzondere vondsten:

Sokvoetinktzwam	GE	Coprinus ellisii
Plooiplaatzwammetje	BE	Delicatula integrella
Witte bossatijnzwam	BE	Entoloma speculum
Hoornsteeltaailing	KW	Marasmius cohaerens
Oliebolzwam	BE	Rhizina undulata

5 september. Tynaarlo

Eef Arnolds

De omgeving van Tynaarlo vormde een akelig witte plek op de paddestoelenkaarten van Drenthe. Omzwervingen langs bermen en door bosjes ten noorden van het dorp leverden vandaag gegevens op van vijf kilometerhokken. Het begon al in het dorp. In een behoorlijk schraal gazon groeiden onder oude eiken veel mycorrhizapaddestoelen, waaronder de Geurige russula (*Russula odorata*), kenmerkend voor dit milieu, en de Kaneelboleet, een zeldzaam en wispelturig boleetje. Hij laat zich jaren niet zien om dan plotseling her en der weer op te duiken. 2004 was in Drenthe een topjaar voor de Kaneelboleet. Ten noorden van het dorp ligt een parkbos op schrale grond, afkomstig uit een zandwinplas. De enige karakteristieke soort was de bedreigde Echte tolszwam, maar dit bos heeft stellig meer mycologische potentie. De villatuinen rond deze plas waren rijkelijk voorzien van houtsnippers. Ons gesnuffel tussen heggen en heesters werd door de bewoners met argwaan gadeslagen, maar leverde wel karakteristieke snipperpaddestoelen op, zoals de mooie Oranjerode stropharia en maar liefst drie in Drenthe zeldzame leemhoeden: Knolletjesleemhoed, Fluweelleemhoed en Leverkleurige leemhoed (*Agrocybe erebia*).

Het Akenveen en Slotveen ten noorden van Tynaarlo zijn aardige veentjes omgeven door moerasbos. De mycologische rijkdom viel tegen, wellicht nog een gevolg van de augustusdroogte. Prachtige vruchtlichamen van de Grauwgroene hertenzwam (*Pluteus salicinus*) wekten veel enthousiasme bij de fotografen. Waterschapsleidingen kunnen in het

algemeen niet rekenen op veel sympathie onder natuurliefhebbers. Voor mycologen ligt dat niet anders. De schrale, grazige taluds van een leiding in de Spiekhullen leverde echter twee fraaie en bijzondere paddestoelen op, de Gele gordijnzwam en het Broos vuurzwammetje. Het zijn karakteristieke soorten van soortenrijke schraallanden, die hier hun voorkomen te danken hebben aan het toestromende kwelwater.

In het Slotveen, vol verraderlijke veenputten, verloren we Anneke uit het zicht. Na afloop van de excursie beraadden we ons op een reddingsexpeditie. Terwijl we in de nazomerzon een ijsje verorberden, kwam ze gelukkig op eigen kracht aanlopen. Enigszins verhit en verwilderd, dat wel.

Bijzondere vondsten:

Knolletjesleemhoed	KW	Agrocybe arvalis
Leverkleurige leemhoed	*	Agrocybe erebia
Fluweelleemhoed	KW	Agrocybe putaminum
Wilgenzompzwam	KW	Alnicola salicis
Echte tolszwam	BE	Coltricia perennis
Zwarte truffelknotszwam	BE	Cordyceps ophioglossoides
Stekelige hertentruffel	BE	Elaphomyces muricatus
Gele satijnzwam	GE	Entoloma formosum
Kaneelboleet	BE	Gyroporus castaneus
Broos vuurzwammetje	KW	Hygrocybe helobia
Kleinsporige franjehoed	GE	Psathyrella laevissima
Oranjerode stropharia	*	Psilocybe aurantiaca

13 september. Tiendeveen

Bernhard de Vries

Het was voor de maandag ongewoon druk bij het kerkje in Tiendeveen. Vreemde auto's parkeerden zomaar bij het kerkpleintje. Ook was men niet in het zwart gekleed; het waren vast geen kerkgangers, jagers misschien? Daar leek het ook niet echt op: geen terreinwagens, honden en buksen. Wel hadden ze laarzen aan en stonden ze in een groep te praten met hun hoofd boven plastic doosjes. Vreemd volk dus.

Met elf personen reden we in file naar de Haarweg naast het golfterrein: Martensplek. Daar doken we de bosjes in. De invloed van de vroegere maïs- en aardappelakkers was nog te zien aan de bramen langs de rand. Die heeft nu plaatsgemaakt voor een randinvloed van golfballetjes, waarvan we er meer hebben verzameld dan paddestoelen. Het was twee weken droog geweest, dus overweldigend was het mycologisch resultaat niet. Toch werd het nog een aardige lijst omdat we ook 's middags door zochten. Veel zeldzaamheden waren er niet bij maar een vondst van een Bleek nestzwammetje (*Cyathus olla*) blijft altijd leuk. In twee kilometerhokken vonden we in totaal 120 soorten, waarvan vier rode-lijstsoorten.

Bijzondere vondsten:

Wilgenzompzwam	KW	Alnicola salicis
Wolvezelkop	KW	Inocybe lanuginosa
Kruidige melkzwam	KW	Lactarius camphoratus
Gele ringboleet	KW	Suillus grevillei

20 september. Boswachterijen Schoonloo en Sleenerzand.

Rob Chrispijn.

Eerst werden de Meeuwenplassen in boswachterij Schoonloo bezocht en, omdat de groep in tweeën was gesplitst, konden we die ochtend alle vier de rond deze plassen gelegen kilometerhokken doorkruisen. Een venig deel grenzend aan de plas was recent geschraapt en de kale veengrond leverde prompt typerende soorten op als de Veenvlamhoed en Bruine moeraszwavelkop (*Psilocybe uda*). In twee kilometerhokken werd de Bruine zandvezelkop gevonden, een vezelkop van voedselarm zand die in ons land sterk achteruit is gegaan.

In de middag gingen we als één groep naar Heerenkamp, onderdeel van Boswachterij Sleenerzand. Dit bos steekt op de kaart als een groene tong in het omringende landbouwgebied. Het wordt doorsneden door een met puin en straatklinkers halfverhard pad. Dat levert nogal eens aardige dingen op. Hier viel dat een beetje tegen, ook al stonden er in de berm wel russula's en melkzwammen. Op een vergaen exemplaar vonden we de Plaatjeszwamgast, duidelijk zeldzamer dan de verwante Poederzwamgast (*A. lycoperdoides*). In een sterk bemest sparrenbos groeide een prachtige groep van de Rossige collybia. Voor de meesten van ons was het de eerste keer dat we deze mooi collybia zagen, want het is volgens het Overzicht een uiterst zeldzame soort. Dat laatste geldt zeker voor *Oligoporus guttulatus* op een sparrenstronk die even verderop werd aangetroffen. Deze kaaszwam is nog maar kort geleden voor het eerst in ons land gevonden en heeft zelfs nog geen Nederlandse naam. Op een recente bijeenkomst van NMV zijn mooie dia's getoond waarop deze paddestoel zijn Latijnse naam eer aandeed: de onderzijde was bepareld met secretiedruppels.

Bijzondere vondsten:

Plaatjeszwamgast	KW	<i>Asterophora parasitica</i>
Rossige collybia	KW	<i>Collybia distorta</i>
Kaneelkleurige gordijnzwam	BE	<i>Cortinarius cinnamomeus</i>
Hagelwitte satijnzwam	KW	<i>Entoloma cephalotrichum</i>
Dennensatijnzwam	KW	<i>Entoloma cetratum</i>
Veenvlamhoed	KW	<i>Gymnopilus fulgens</i>
Wolvezelkop	KW	<i>Inocybe lanuginosa</i> ss. lat.
Bruine zandvezelkop	EB	<i>Inocybe subcarpta</i>
Kruidige melkzwam	KW	<i>Lactarius camphoratus</i>
Viltige maggizwam	KW	<i>Lactarius helvus</i>
Veenmycena	KW	<i>Mycea megaspora</i>
Purperbruine mycena	GE	<i>Mycena purpureofusca</i>
	*	<i>Oligoporus guttulatus</i>
Goudvinkzwam	KW	<i>Pholiota astragalina</i>
Goudgele bundelzwam	BE	<i>Pholiota flammans</i>
Roodsneefranjehoed	BE	<i>Psathyrella pseudocorrugis</i>
Gele ringboleet	KW	<i>Suillus grevillei</i>

27 september. Noordbargerbosch en Landschapsbos ten westen van Emmen
Eef Arnolds

Er is hard gewerkt vandaag. Het Noordbargerbosch was een van de mycologisch minst bekende boswachterijen in Drenthe, maar dat is nu drastisch veranderd. De groep van maar liefst 20 deelnemers werd in tweeën gesplitst en gezamenlijk inventariseerden we vier kilometerhokken in dit bos. Het gebied bleek redelijk rijk aan paddestoelen (per hok 67 tot 94 soorten), maar mycorrhizavormers en soorten van voedselarme milieus waren schaars. We moesten het vooral hebben van dode stammen en stronken van naaldbomen met bijzonderheden als Goudgele bundelzwam, Zwartvoetkrulzoom en Ongesteelde krulzoom. Vooral de laatste soort is door onbekende oorzaak sterk afgenomen en we komen hem de laatste jaren in Drentse bossen nauwelijks tegen. Nabij een manege waren hopen paardenmest in de bosrand gedumpt, begroeid met fraaie breeksteeltjes en inktzwammen. De Wortelende inktzwam is een typische soort van broeiende mesthopen en staat op de Rode lijst. Mest genoeg in dit land, maar meestal in vloeibare vorm. Ouderwetse mesthopen worden ook al een zeldzaam cultuurgoed! Uit een op zich 'normaal' mosrijk sparrenperceel kwam de grootste verrassing: de zeer zeldzame Blauwe stippelsteelsatijnzwam, nieuw voor Drenthe en meteen met tientallen vruchtlichamen. Wat een spectaculaire paddestoel met zijn violette hoed, gewaagd gecombineerd met een knalblauwe iriserende steel!

Als toetje bezochten we 's middags het bescheiden bosje op de Emmer esch met de merkwaardige naam Landschapsbos. Toch nog goed voor zo'n 120 soorten. In de

heuvelachtige eikenstrubben groeiden hier wel een paar mycorrhizapaddestoelen van voedselarme bodem, zoals de Hanenkam en de Geelplaatgordijnzwam (*Cortinarius croceus*). De Gewone harpoenzwam, een donkere, harige schelpzwam met gelatineuze hoed, sierde er een dode lijsterbes, in Drenthe het favoriete substraat voor Harpoenzwammen. De Gewone harpoenzwam is, in weerwil van zijn naam, tegenwoordig zeldzaam en bedreigd!

Bijzondere vondsten:

Oorlepelzwam	KW	Auriscalpium vulgare
Hanenkam	KW	Cantharellus cibarius
Wortelende inktzwam	KW	Coprinus cinereus
Groot mestplooirokje	*	Coprinus megaspermus
Blauwe stippelsteelsatijnzwam	GE	Entoloma dichroum
Oranje mosklokje	KW	Galerina calyptrata
Gewone harpoenzwam	BE	Hohenbuehelia atrocoerulea
Wollige vezelkop	KW	Inocybe lanuginosa s.l.
Sparrenstinktaailing	BE	Micromphale perforans
Purperbruine mycena	GE	Mycena purpureofusca
Zwartvoetkrulzoom	BE	Paxillus atrotomentosus
Ongesteelde krulzoom	BE	Paxillus panuoides
Goudgele bundelzwam	BE	Pholiota flammans
Witwollige dennenzwam	BE	Skeletocutis amorphus
Bittere boleet	KW	Tylopilus felleus
Rouwkorstje	*	Tomentella stiposa

11 oktober. Nieuwlande

Bernhard de Vries

Het verzamelpunt in Nieuwlande leek op de kaart onmiskenbaar. Toch begon ik te twijfelen of ieder dit wel zou vinden. Een moderne kerk valt niet zo op tussen de huizen. Ook verwarrend was dat enkelen gemeend hadden Eef te zien langskomen. Had hij de plek gemist? Achteraf bleek dat hij nog bij zat te komen van de werkweek in Zuid Limburg. Later dan gepland kozen we koers langs de Oostopgaande naar de Derde Wijk, waar we (14 personen) splitsten in een Rob-groep en een Bernhard-groep. De Rob-groep kreeg het stuk met een halfverhard pad, dat door de mineralenrijkdom altijd goed is voor leuke soorten zoals het Donker elfenschermpje dat zich onderscheidt van het Gewoon elfenschermpje door de eerst zoetige geur, een donkerder hoed en violette lamellen. Het Gewoon vilthoedje (*Ripartites tricholoma*) vindt men ook vaak op licht verrijkte plaatsen. De Berkenridderzwam is altijd een aardige verschijning.

Daarnaast was het gemengde bos op vergraven veen ook goed. Een Mycena-achtig slank paddestoeltje viel op door de intens donkere rookgrijze kleuren en de enigszins wortelende steel. Het was het Knobbelsporig pekzwammetje. Microscopisch is die direct te herkennen aan de gebochelde sporen, maar in het veld is het meestal een probleemgeval. Volgens de literatuur komt deze soort vooral op brandplekken voor, maar in Drenthe hebben wij veel vondsten gehad in heischraal terrein en bossen. Op een Grofplaatrussula (*Russula nigricans*) stond de Poederzwamgast die ik zekerheidshalve altijd meeneem; tenslotte vormt ook de veel zeldzamere Plaatjeszwamgast wel poeder.

In de middag werden andere terreintjes gekozen bij Nieuwlande en Elim. In het eerste vonden we naast wat Russula's en het gewone spul ook de Berkenweerschijnzwam (*Inonotus obliquus*), inclusief het weinig waargenomen perfecte stadium. In Elim sleepte de Rob-groep er nog vier Rodelijst-soorten uit. Het dagtotaal kwam al met al op 182 soorten waaronder zeven Rodelijst-soorten.

Bijzondere vondsten:

Labyrintstrookzwam	GE	Antrodia heteromorpha
Poederzwamgast	KW	Asterophora lycoperdoides

Kostgangerboleet	KW	Boletus parasiticus
Stromesthazepootje	BE	Coprinus macrocephalus
Donker elfenschermpje	GE	Mycena diosma
Gezoneerde vlekplaat	KW	Panaeolus subbalteatus
Knobbelsporig pekzwammetje	BE	Tephrocybe ambusta
Berkenridderzwam	KW	Tricholoma fulvum

18 oktober. Omgeving Oosterhesselen en boswachterij Gees

Rob Chrispijn

Bermen en plantsoenen in Oosterhesselen zelf leverden soorten op als Kaneelboleet en de Zonnerussula. Niet gek voor een Drents dorp! Een kilometerhok van Havezathe de Klencke, waar nog weinig gegevens van bekend waren, bestond grotendeels uit heide met wat aangrenzend loof- en naaldbos. Op de hei vonden we een klein groepje van de altijd weer schitterende Adonismycena. In het loofbos scoorde Bernard de Vries enkele bijzondere zwammen op hout, zoals de Harige kelderzwam, de Weke poria en de meestal fraai warmgeel gekleurde Roodgele aderzwam. Laatstgenoemde zal wel afkomstig zijn uit het wilgenstruweel waar we door heen gebanjerd zijn, want deze aderzwam houdt van vochtige omstandigheden.

's Middags werden drie kilometerhokken in Boswachterij Gees bezocht. Terwijl wij de auto's in de berm parkeerden, klonken er keiharde knallen alsof iemand de voertuigen bekogelde. Zoals baron De Canteclaeer in de Bommelverhalen dan pleegt uit te roepen: Help, ze schieten op een oud geslacht! Maar in dit geval bestonden de kogels uit tamme kastanjes die uit hun bolsters loslieten en vanuit de bomen naar beneden vielen. Dit leidde tot enige verzamelwoede. Nadat sommigen hun zaken vol kastanjes hadden, begaven we ons wat dieper het bos in. Daar bestond de oogst onder meer uit enkele gordijnzwammen, zoals de Fraaie gifgordijnzwam en, als Drentse specialiteit, de Olijfplaatgordijnzwam. Ook de Goudgele bundelzwam was present, evenals de zeldzame Bruine zandvezelkop die dit seizoen ook al op een eerdere excursie werd gevonden. Op de terugweg verstoorde iemand ons gekeuvel met de vondst van een donkergrijs, Stereumachtig korstzwammetje op een berkentak. Eef Arnolds herkende hem meteen als de Leerachtige korstzwam, een zeldzame soort die vanaf halverwege de jaren tachtig in ons land langzaam toeneemt, waarschijnlijk als gevolg van klimaatopwarming.

Bijzondere vondsten:

Oorlepelzwam	KW	Auriscalpium vulgare
Holsteelboleet	BE	Boletinus cavipes
Harige kelderzwam	*	Coniophora olivacea
Hanenkam	KW	Cantharellus cibarius
Olijfplaatgordijnzwam	GE	Cortinarius scaurus
Fraaie gifgordijnzwam	GE	Cortinarius orellanoides
Kaneelboleet	BE	Gyroporus castaneus
Wolvezelkop	KW	Inocybe lanuginosa ss. lat.
Bruine zandvezelkop	EB	Inocybe subcarpta
Viltige maggizwam	KW	Lactarius helvus
Groene glibberzwam	KW	Leotia lubrica
Leerachtige korstzwam	GE	Lopharia spadicea
Adonismycena	KW	Mycena adonis
Veenmycena	KW	Mycena megaspora
Weke poria	KW	Oxyporus corticola
Roodgele aderzwam	GE	Phlebia subochracea
Wissewasje	*	Phlebiella tulesnelloidea
Goudgele bundelzwam	BE	Pholiota flammans
Kruidveertje	GE	Pterula gracilis
Zonnerussula	KW	Russula solaris

25 oktober. Heidenheim bij Vries, Vredeveld bij Zeegse
Eef Arnolds

Het landgoed Heidenheim ten oosten van Vries is een van de minder bekende terreinen van Stichting Het Drentse Landschap. Dit komt vooral doordat zowel het Noord-Willemskanaal als de A 28 van Groningen naar Assen het landgoed doorkruisen. Hierdoor is het landschap versnipperd en zijn paden afgesneden. Van de paddestoelenflora was nog vrijwel niets bekend. Met een mooi totaal van 180 soorten (twee kilometerhokken) is Heidenheim voorgoed aan de mycologische vergetelheid ontrukkt. Een groepje deelnemers bezocht onder leiding van Bernhard de Vries het deel ten oosten van het kanaal, het Eischenbroekveld, terwijl de anderen vanaf de Taarlosche weg het westelijke deel, Vreeburg, verkenden. Beide deelgebieden omvatten een klein, vochtig heideveldje met vliegdennen, omgeven door eikenberkenbos met een tamelijk arme mycoflora. In Vreeburg was het veelvuldig voorkomen van de fraaie *Adonismycena* tussen Pijpenstro een opsteker. Het zeldzame Paardevijgbreeksteeltje groeit er samen met het Donzige breeksteeltje op plakken rundermest. Beide zijn typische soorten van extensief begraasde natuurterreinen. De aardigste vondst was het zeldzame Tweekleurig elfenbankje, pas één keer eerder in Drenthe waargenomen. Dit elfenbankje met opvallend roze poriën groeit op berkenhout dat eerder is aangetast door de Berkenweerschijnzwam (*Inonotus obliquus*). In het westelijke stuk ligt ook wat ouder bos en een lange oprijlaan, helaas met vrij ruige ondergroei en dus zonder bijzondere mycorrhizapaddestoelen. Op de gehavende, oude eiken stonden wel mooie exemplaren van de Biefstukzwam (*Fistulina hepatica*) en de Schubbighe oesterzwam (*Pleurotus dryinus*). In de grazige berm aan de oostzijde van het kanaal groeiden enkele paddestoelen van schrale graslanden, zoals Gewoon sneeuwzwammetje en Sneeuwvloksatijnzwam.

Na een aangename middagpauze in het stookhok van Anneke Palthe in Oudemolen bezochten we 's middags de omgeving van Vredeveld ten zuiden van Zeegse. Een prachtig stukje begraasde heide met omrasterde jeneverbessen leverde veel karakteristieke heidesoorten op, waaronder Heideknotszwam, Heidekleefsteelmycena, Gaffeltandfranjehoed en de zeldzame en bedreigde Grijsbruine zalmplaat. Onder dennen langs het schelpenfietspad groeiden traditiegetrouw Oorlepelzwam, Smakelijke melkzwam, Okergele vezeltruffel, Zandpadgordijnzwam en ander interessant gespuis. De Purpersteelgordijnzwam onder beuken nabij bungalows was een ander hoogtepunt in dit kilometerhok met ruim 140 soorten en maar liefst 21 Rode-lijstsoorten!

Bijzondere vondsten:

Poederzwamgast	KW	<i>Asterophora lycoperdoides</i>
Oorlepelzwam	KW	<i>Auriscalpium vulgare</i>
Hanenkam	KW	<i>Cantharellus cibarius</i>
Doolhofelfenbankje	EB	<i>Cerrena unicolor</i>
Heideknotszwam	BE	<i>Clavaria argillacea</i>
Geringd breeksteeltje	*	<i>Conocybe arrhenii</i>
Paardenvijgbreeksteeltje	GE	<i>Conocybe lenticulospora</i>
Zandpadgordijnzwam	GE	<i>Cortinarius fuisporus</i>
Purpersteelgordijnzwam	BE	<i>Cortinarius porphyropus</i>
Dennensatijnzwam	KW	<i>Entoloma cetratum</i>
Sterspoorsatijnzwam	KW	<i>Entoloma conferendum</i>
Vezelkopsatijnzwam	GE	<i>Entoloma hispidulum</i>
Sneeuwvloksatijnzwam	KW	<i>Entoloma sericellum</i>
Oranje mosklokje	KW	<i>Galerina calyptrata</i>
Tweekleurig elfenbankje	KW	<i>Gloeoporus dichrous</i>
Roze spijkerzwam	KW	<i>Gomphidius roseus</i>
Gewoon sneeuwzwammetje	KW	<i>Hygrocybe virginea</i> var. <i>virginea</i>
Kleinsporige knolvezelkop	*	<i>Inocybe albomarginata</i>

Smakelijke melkzam	KW	Lactarius deliciosus
Groene glibberzwam	KW	Leotia lubrica
Adonismycena	KW	Mycena adonis
Heidekleefsteelmycena	KW	Mycena pelliculosa
Donker elfenschermpje	GE	Mycena diosma
Schubbige oesterzwam	KW	Pleurotus dryinus
Gaffeltandfranjehoed	KW	Psathyrella dicrani
Bruinbultige franjehoed	EB	Psathyrella gossypina
Okergele vezeltruffel	KW	Rhizopogon luteolus
Grijsbruine zalmplaat	BE	Rhodocybe caelata
Duivelsbroodrussula	KW	Russula drimeia
Bruine ringboleet	KW	Suillus luteus
Narcisridderzwam	KW	Tricholoma sulphureum

31 oktober. Boswachterij Grollo

Cees Koelewijn

De opkomst was wederom zo groot dat de groep in tweeën kon worden gesplitst. Daarbij werd een compleet Groningse groep gevormd, dachten we. Er was toch een onverlaat uit Drenthe die achter ons aanreed, waarna een tactische manoeuvre werd uitgevoerd en deze werd afgeschud. Toen kon het echte werk beginnen.

Het gebied dat wij bezochten was sterk afwisselend en de oogst van soorten navenant. Veel indruk maakte de fraai gekleurde Rode plakkaatzwam op een sparrestobbe, door weinigen eerder gezien. Nog meer onder de indruk was men van de Blauwe stippelsteelzwam. Deze werd uitvoerig bekeken en gefotografeerd. Enkelen werden er zo confuus van dat ze het spoor bijster raakten, in een ander kilometerhok verzeilden, alwaar deze satijnzwam nog een keer werd gevonden. Het was inmiddels laat geworden (lag dat aan de wintertijd die was ingegaan?) en het was maar goed dat de leider een GPS bij zich had en de groep linea recta naar de auto's terug voerde. Een uur te laat kwamen we op de verzamelplaats waar bleek dat de andere groep het dorp Grollo inmiddels op de mycologische kaart had gezet.

's Middags werd door onze groep de Iberenplas en omgeving bezocht waarbij we een exoot moesten dulden. Het betrof Rob die deze plas persé wilde zien. Je zou denken dat die iets speciaals zou bevatten maar zoals andere plassen was ook deze gevuld met water. Wellicht ging het hem toch meer om de omgeving, op zich niet onaardig. Onderweg kwamen we de Denneslijmkop tegen en verder vonden we bij Grove den grote aantallen vruchtlichamen van de Okergele vezeltruffel. Jammer dat deze niet zo begeerd wordt als de Witte truffel (*Tuber magnatum*), al was het de maar voor de helft van de waarde. Dat had deze geslaagde dag met 28 rode-lijstsoorten nog een extra dimensie gegeven. Terug bij de parkeerplaats bleek de andere groep op koeienmest de Grote speldeprikzwam gevonden te hebben, waar ik zeer in geïnteresseerd was. Deze moest bijkans met een pincet uit een doosje getoverd worden; hoe groot is groot? Dit jaar ga ik voor de Kleine speldeprikzwam (*Poronia erici*) onder het motto: hoe groot kan klein zijn!

Bijzondere vondsten:

Kostgangerboleet	KW	Boletus parasiticus
Hanenkam	KW	Cantharellus cibarius
Rossige collybia	KW	Collybia distorta
Roodschubbige gordijnzwam	BE	Cortinarius bolaris
Pagemantel	BE	Cortinarius semisanguineus
Dennensatijnzwam	KW	Entoloma cetratum
Sterspoorsatijnzwam	KW	Entoloma conferendum
Blauwe stippelsteelsatijnzwam	GE	Entoloma dichroum
Vezelkopsatijnzwam	GE	Entoloma lanuginosipes
Oranje mosklokje	KW	Galerina calyptrata

Naaldbosmosklokje	KW	Galerina sideroides
Dennenslijmkop	BE	Hygrophorus hypothejus
Kruidige melkzwam	KW	Lactarius camphoratus
Viltige maggizwam	KW	Lactarius helvus
Groene glibberzwam	KW	Leotia lubrica
Rode plakkaatzwam	KW	Meruliopsis taxicola
Adonismycena	KW	Mycena adonis
Roze peutermycena	KW	Mycena smithiana
Donker elfenschermpje	GE	Mycena diosma
Goudvinkzwam	KW	Pholiota astragalina
Goudgele bundelzwam	BE	Pholiota flammans
Grote speldenprikzwam	BE	Poronia punctata
Roodbruine franjehoed	GE	Psathyrella frustulenta
Vlokkige mestfranjehoed	KW	Psathyrella hirta
Okerkleurige vezeltruffel	BE	Rhizopogon luteolus
Gele ringboleet	KW	Suillus grevillei
Bruine ringboleet	KW	Suillus luteus
Knobbelsporig pekzwammetje	BE	Tephrocybe ambusta

8 november. Drouwenerzand en Bloemendellen

Rob Chrispijn & Eef Arnolds

Het Drouwenerzand is het grootste en mooiste stuifzandlandschap in Drenthe, in uitstekende conditie dankzij zorgvuldig beheer door Het Drentse Landschap. Het westelijke deel stond reeds bekend om zijn waardevolle mycoflora, maar het oostelijke deel, gelegen in twee andere kilometerhokken, was tot vandaag terra incognita. Onze inventarisatie leverde 150 soorten op, waaronder 12 soorten van de Rode lijst. De meeste paddestoelen groeiden in de randbosjes op de overgang naar het dal van het Voorste Diep, maar dat was vooral gewoon spul. Voor bijzonderheden moesten we in het stuifzand zijn. Bij de vliegdennen in het terrein werden enkele mycorrhizapaddestoelen gevonden, die kenmerkend zijn voor zulke ‘nederwoestijnen’, onder andere Zandpadgordijnzwam, Okergele vezeltruffel en Gele ridderzwam. Een karakteristieke, sterk afgenomen paddestoel van rustend stuifzand is de Heideknotszwam. Het Drouwenerzand herbergt van deze soort stellig de grootste en meest stabiele populatie in Drenthe. Even kenmerkend maar minder opvallend en zeldzamer zijn twee oranje bekerzwammetjes, het Klein oranje zandschijfje en het Zandborstelbekertje. De laatste soort was nog alleen bekend van de Havelterberg, een vondst van 1976! Op een grazig plekje in de heide groeide de zeldzame Fijngeschubde aardtong. Het hoogtepunt van het Drouwenerzand was de vondst van enkele vruchtlichamen van de Grijszandvorkplaat, een parasiet op mossen, vooral Haarmos, in bossen en heidevelden op zeer voedselarme bodem.

Tot onze verrassing groeide de Grijszandvorkplaat ook in de Bloemendellen bij Bronneger, een terrein dat we 's middags bezochten. Hier stonden een paar grote heksenkringen tussen Gewoon gaffeltandmos (*Dicranum scoparium*) in een uiterst schrale, grazige heidevegetatie. Vindplaatsen van deze soort zijn de afgelopen decennia met 90% afgenomen en hij staat daarom te boek als ernstig bedreigd. Het is een bijzondere ervaring om zo'n zeldzaamheid in flinke groepen aan te treffen. Zoals de naam al aangeeft is de hoed grijs en zijn de witte lamellen gevorkt. Terwijl we aan het fotograferen waren, bleek dat die lamellen door beetpakken plaatselijk rood vlekken, een niet alledaags verschijnsel dat deze paddestoel iets extra's geeft. Bij een van de solitaire dennen op het heideveld van Bloemendellen stond de Dennenslijmkop er lekker glibberig bij. Soms gaan er jaren voorbij voor je deze soort ziet, maar het afgelopen seizoen is deze slijmkop opvallend veel gemeld.

Zelfs in het hunebed van Bronneger bleek een paddestoel te groeien. Na wat kruipwerk bleek het te gaan om de Schubbige bundelzwam (*Pholiota squarrosa*), parasiterend op de oude eik naast het steengraf.

Bijzondere vondsten:

Klein oranje zandschijfje	KW	Byssonectria aggregata
Grijze vorkplaat	EB	Cantharellula umbonata
Hanenkam	KW	Cantharellus cibarius
Zandborstelbekertje	GE	Cheilymenia fibrillosa
Heideknotszwam	BE	Clavaria argillacea
Zandpadgordijnzwam	GE	Cortinarius fuisporus
Dennensatijnzwam	KW	Entoloma cetratum
Sterspoorsatijnzwam	KW	Entoloma conferendum
Oranje mosklokje	KW	Galerina calyptrata
Fijngeschubde aardtong	BE	Geoglossum fallax
Geelbruine plaatjeshoutzwam	KW	Gloeophyllum sepiarium
Dennenslijmkop	BE	Hygrophorus hypothejus
Donker elfenschermpje	GE	Mycena diosma
Heidekleefsteelmycena	KW	Mycena pelliculosa
Vlak kaalkopje	*	Psilocybe strictipes
Okergele vezeltruffel	BE	Rhizopogon luteolus
Gele ridderzwam	BE	Tricholoma equestre

15 november. Lange Slagen en Schimmelarij bij Veenoord
Eef Arnolds

Het zuidoosten van Drenthe is niet erg in trek bij mycologen. Een bezoek wordt vaak tot laat in het seizoen uitgesteld als er elders niet meer zo veel te beleven valt. Dit keer ten onrechte, want de Lange Slagen bleek niet het verwachte miezerig jong berkenbos op verdroogd veen, maar een statig, oud bos met eiken, beuken en hier en daar sparren. Kenmerkend was het voorkomen van paddestoelen van groot dood hout als de Doolhofzwam (*Daedalea quercina*) en de Fraaisteelmycena (*Mycena inclinata*). De mooiste vondst was hier de zeldzame Glinsterende champignonparasol, een grote naam voor een teer, wat schubbig paddestoeltje dat onmiddellijk door de mand valt omdat het bij de geringste aanraking knalrood verkleurt. Voor de meeste mycorrhizapaddestoelen waren we te laat, maar de vele lijken van de Grofplaatrussula (*Russula nigricans*) suggereerden dat er nog het een en ander te ontdekken valt. Bernhard verzamelde gewoontegetrouw ijverig korstjes en zijn moeite werd beloond. Thuis achter de microscoop bleek een onaanzienlijk vliesje te behoren tot de Viersporige urnkorstzwam, pas een keer of drie in Nederland gevonden.

Het laatste object van dit jaar bevond zich bij een paar boerderijen met de uitnodigende naam Schimmelarij. We lieten ons door Johanna vereeuwigen voor het naambord van dit gehucht, dat zoveel mycologie in zich draagt. Vlakbij dit bord stond in de berm onder eiken de Narcisamaniet, een Rode-lijstsoort die het dit jaar goed deed. Maar de bosjes ten noorden van Schimmelarij waren van het saaie berken-op-veen type en leverden weinig bijzonders op. Toch was de uitsmijter van het seizoen goed voor ruim 180 soorten!

Bijzondere vondsten:

Narcisamaniet	KW	Amanita gemmata
Glinsterende champignonparasol	GE	Leucoagaricus georginae
Sparrenstinktaailing	BE	Marasmiellus perforans
Zwartvoetkrulzoom	BE	Paxillus atrotomentosus
Lila aderzwam	*	Phlebia lilascens
Roodbruine franjehoed	GE	Psathyrella frustulenta
Viersporige urnkorstzwam	*	Sistotrema hispanicum
Rondsporig pekzwammetje	KW	Tephroclybe anthracophila

HOE ZELDZAAM IS ZELDZAAM ?

Henk Pras

Begin januari liep ik met Cees Koelewijn in het elders in deze nieuwsbrief beschreven sparrenbosje bij Ruinen dat in de herfst grote beroering onder mycologen teweeg had gebracht door de vondst van talloze bijzondere en zeldzame paddestoelen. En ja hoor: bingo! Daar stonden weer een paar soorten die de weg en het besef van de seizoenen kwijt waren geraakt.

Het Roodbruin trechtertje (*Omphalina hepatica*) en het Kleinsporig trechtertje (*Omphalina baeospora*) zijn soorten die je in een Drents naaldbos niet direct verwacht. Om die reden hadden we dus ook geen camera meegenomen en dus heb ik maar wat materiaal verzameld om thuis in Stadskanaal iets in scène te zetten. Thuis gekomen zette ik het kleine grut tussen wat mossen die op een stoeptegels groeiden en wat zie ik: minuscule kleine oranje schijfjes op het mos. Na uren zwoegen achter de microscoop en in de boeken heeft het organisme een naam gekregen, namelijk Pluisdraadmosschijfje (*Octospora wrightii*). Echt waar. Zeldzaam staat er in de literatuur. De verspreidingsatlas van Nederlandse paddestoelen vertoont zeven stippen. Een toevalstreffer? Ik geloof er niets van, want wie zoekt er nou in de winter tussen Pluisdraadmos op stoeptegels naar paddestoelen?

Zo had ik ooit in een plantenkas een plastic zaaibakje van 50 bij 50 cm, waarin zich het levermos Parapluitjesmos (*Marchantia polymorpha*) spontaan ontwikkelde. Wat zich daar in de loop der tijd heeft afgespeeld wil je niet weten. Of toch.....? O.K.

Er zijn paddestoeltjes die aan bepaalde mossen zijn gebonden doordat ze daarop parasiteren of er een vorm van symbiose mee hebben. Bekende voorbeelden onder de plaatjeszwammen zijn het Oranjegeel trechtertje (*Rickenella fibula*) en veel mosklokjes (*Galerina*). De meeste soorten zijn echter kleine schijfjes en knotsjes die gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Ook voornoemd Pluisdraadmosschijfje behoort tot deze groep. Op het Parapluitjesmos in mijn wonderbakje verschenen in 1998 het Dwergknotsje (*Typhula pusilla*) en de Dwergknotszwam (*Clavaria pulvinaris*), in 1999 gevolgd door het Levermoskelkje (*Cyathicula marchantiae*). Sinds de kas eind 1999 is afgebroken staat het kweekbakje buiten. Het Dwergknotsje heeft zich niet meer vertoond, maar de andere twee soorten fructificeren er ook buiten vrolijk op los. Vanaf 2001 verschijnt bovendien *Bryoscyphus atromarginatus*. Dit is de enige van het genoemde viertal die aan het Parapluitjesmos zichtbaar ernstige schade toebrengt. Het is opmerkelijk dat alle vier de soorten als uiterst zeldzaam te boek staan! De laatste soort is zelfs pas recent beschreven en heeft nog geen Nederlandse naam. Ongetwijfeld worden zulke kleinigheden vaak verontachtzaamd. Bekijkt u zelf het Parapluitjesmos in uw tuin maar eens aandachtig en wie weet ...

Denk dus niet dat al deze zogenaamde zeldzaamheden een spectaculaire aanblik bieden. Voor mij zijn ze echter een bron van vreugde. Wie het kleine niet eert...

Levermoskelkje (*Cyathicula marchantiae*)

a. habitus x15, b. ascosporen, c. Parafysen (naar G. Keizer in Coolia 31. 1988).

PADDESTOELENBEHEER 6: NIEUW BOS

Eef Arnolds

Drenthe was tot in de 20^e eeuw een bosarme provincie. De eerste grote bebossingsgolf vond plaats gedurende de werkverschaffing in de crisisjaren, toen uitgestrekte heidegebieden ingeplant werden, veelal met grove den en exoten als japanse lariks en fijnspar. Ze zijn geleidelijk uitgegroeid tot de afwisselende boswachterijen die we nu graag op paddestoelenexcursies bezoeken. Sindsdien is het aandeel aan bos in het Drentse landschap gestaag toegenomen, niet alleen door aanplant maar ook door spontane bosvorming op verwaarloosde heidevelden en andere natuurgebieden.

Momenteel voltrekt zich in Drenthe een tweede bebossingsgolf. Door de crisis in de landbouw worden honderden hectares landbouwgronden met bos ingeplant. Bovendien wordt de vorming van nieuwe particuliere landgoederen door het rijk gestimuleerd. Voor de bebossing wordt veelal gebruik gemaakt van exoten als fijnspar, sitkaspar, zwarte den en canadese populier en daarnaast van inheemse bomen als grove den, zomereik en beuk. Een derde oorzaak is natuurontwikkeling. Voor het herstel van open landschappen, zoals heidevelden, wordt plaatselijk bos gekapt dat in het kader van de boswet elders door nieuwe aanplant moet worden gecompenseerd. Deze bossen worden eveneens meestal aangelegd op voormalige landbouwgronden en bestaan overwegend uit inheemse soorten.

Mycoflora van jonge sparrenbossen

Het afgelopen jaar zijn door de PWD een aantal recent aangeplante bospercelen met bomen van 5-25 jaar oud mycologisch geïnventariseerd. Het meest intensief zijn opstanden van fijnspar bekeken naar aanleiding van de ontdekking van een mycologisch zeer interessant sparrenbosje bij Kolham in Groningen (Arnolds et al. in *Coolia* 47: 56-64. 2004). Het overgrote deel (90%) van de bezochte opstanden heeft een arme mycoflora met 10-35 soorten, bijna uitsluitend strooisel- en houtafbrekers. Er groeien slechts 1-4 soorten mycorrhizapaddestoelen, waarvan de Tweekleurige vaalhoed (*Hebeloma mesophaeum*) constant aanwezig is. Zeldzame soorten en Rode lijstsoorten waren (vrijwel) afwezig. Deze arme mycoflora gaat samen met een ondergroei van stikstofindicatoren als Grote brandnetel en Kweek, een weinig ontwikkelde, soortenarme moslaag van vooral Gewoon dikkopmos (*Brachythecium rutabulum*) en een humusrijke bovengrond van meer dan 20 centimeter dik.

Vier Drentse sparrenbosjes vielen op door een veel rijkere mycoflora. Het gaat om percelen bij Drouwen, Westdorp, Buinen en Schoonloo. In deze bosjes groeien 40-60 soorten paddestoelen. Deze hogere soortenrijkdom is vooral te danken aan het veel grotere aantal van 20-25 mycorrhizavormers. Zowel onder de saprotrofe soorten als onder de mycorrhizapaddestoelen bevinden zich diverse zeldzaamheden en in elk bosje groeien tenminste 10 rode-lijstsoorten, waaronder ernstig bedreigde soorten (achteruitgang > 75%) als Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*), Grote fraaisteelgordijnzwam (*Cortinarius caninus*), Paarssteelvezelkop (*Inocybe amethystina*) en Witglanzende stropharia (*Psilocybe albonitens*). In het hierop volgende artikel vertelt Henk Pras nadere mycologische bijzonderheden over het bosje bij Buinen. De rijke mycoflora in deze bosjes gaat samen met een schamele kruidlaag met stikstofmijdende soorten als Zandblauwtje en Vogelpootje en een goed ontwikkelde moslaag met Klauwtjesmos (*Hypnum jutlandicum*), Rendiermossen (*Cladonia* spp.) en Leermos (*Peltigera* spec.). De bovengrond is zandig met weinig organische stof, plaatselijk puur geel zand. Bij navraag bleek dat de bouwvoor voor het inplanten van de bomen steeds geploegd was.

Dennen, eiken en populieren

De situatie in jonge sparrenopstanden is representatief voor andere boomsoorten. Ook in jonge bebossingen met grove den en zomereik op voormalige landbouwgronden blijken de meeste percelen zeer arm aan paddestoelen. Een enkele opstand met een rijkere mycoflora heeft dezelfde ecologische condities als de hierboven beschreven sparrenbossen. Jonge plantages van sitkaspar en zwarte den zijn steeds armer aan soorten dan vergelijkbare opstanden van fijnspar en grove den.

Een negatieve uitzondering vormen aanplanten van populieren en robinia. Deze opstanden zijn in Drenthe zonder uitzondering zeer arm aan paddestoelen, zowel in de veenkoloniën, de beekdalen als op hogere zandgronden. De ondergroei is er eenvormig en wordt gedomineerd door manshoge brandnetels. Plaatselijk sterven veel populieren al af voordat ze kaprijp zijn. Dat brengt voor mycologen enkele houtpaddestoelen met zich mee, maar kan toch niet de bedoeling zijn van de bosaanleg. Kennelijk zijn de bodemkundige condities in Drenthe veelal niet geschikt voor de geplante populierenrassen.

Perspectieven van jonge aanplant op landbouwgronden

Uit onderzoek van Wim Ozinga in Nationaal Park Dwingelderveld is gebleken dat natuurwaarden van bossen decennia lang bepaald worden door de bodemcondities tijdens het aanplanten (Ozinga & Arnolds in *De Levende Natuur* 104: 177-183. 2003). Percelen die bij aanleg werden bemest zijn 70 jaar later nog herkenbaar aan een arme mycoflora, in het bijzonder van mycorrhizapaddestoelen. Bovendien zijn deze percelen gevoelig voor vergrassing en verbraming en zeer arm aan planten van oudere bossen. De voedselrijkdom wordt in stand gehouden of versterkt door stikstofdepositie en de natuurwaarden blijven laag.

Daarentegen zijn bosopstanden op voedselarm uitgangsmateriaal met een dun organisch profiel veel rijker aan paddestoelen, met name mycorrhizasoorten, minder gevoelig voor vergrassing en verbraming en rijker aan bosplanten. Ook hier heeft stikstofdepositie op den duur een negatief effect. Anders dan in heidevelden en schrale graslanden is het moeilijk om met beheersmaatregelen de voedselarmoede in bossen te herstellen. Het verwijderen van een stikstofrijke strooisellaag is omslachtig, kostbaar en doorgaans uit het oogpunt van bosontwikkeling ook ongewenst.

Ook bij natuurontwikkeling dient men er rekening mee te houden dat bossen op voedselarme gronden in ons land tot de zeldzame en bedreigde gemeenschappen behoren. Nu worden bossen in dit kader vaak aangelegd op afgeschoven, voedselrijke bovengrond en voormalige landbouwgronden zonder perspectief voor bijzondere natuurwaarden.

Conclusies en aanbevelingen voor aanplant van jonge bossen

- **De (potentiële) natuurwaarden van aangeplante bossen worden dus tot in lengte van dagen bepaald door de ecologische condities tijdens de aanleg.**
- **Een interessante mycoflora en plantengroei ontwikkelen zich alleen onder relatief voedselarme omstandigheden.**
- **Deze omstandigheden worden bevorderd door het onderploegen van de bouwvoor vóór het aanplanten van jonge bomen, zodat humusarm en voedselarm zand of leem aan de oppervlakte komt. Bijkomend voordeel is minder concurrentie tussen bomen en hoge kruiden waardoor minder uitval van plantgoed. Deze maatregel heeft geen zin bij een dikke bouwvoor.**
- **In verband met natuurwaarden zijn aanbevolen boomsoorten inlandse loofbomen, grove den en fijnspar. Sitkaspar, douglas, lariks en zwarte den zijn minder interessant. De aanplant van Robinia en populier is vanuit natuuroogpunt ongewenst.**
- **Ook bij natuurontwikkeling verdient de realisatie van nieuwe voedselarme bossen alle aandacht.**

“EERST NAPELS ZIEN, DAN STERVEN”.

Henk Pras

Iedere paddestoelenliefhebber, hoe deskundig of ervaren ook, heeft wel een onvervulde wens: ‘Die soort hoop ik ooit nog eens te mogen aanschouwen in de vrije natuur’. Voor Cees Koelewijn en mij zat aan die wens een luchtje, zoals later zal blijken.

Niets vermoedend op weg naar een mycologisch vrijwel leeg kilometerhok bij Buinen passeerden we in september 2004 een lullig sparrenbosje, uitermate geschikt om de blaas te ledigen. Aldus geschiedde. Bij het ophalen van de rits viel mijn altijd spiedend oog op een paddestoel. Het zal toch niet waar zijn. Een Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*)! Ik heb die soort slechts één keer eerder in de Flevopolders mogen bewonderen en hier groeiden honderden exemplaren! Cees en ik waren niet uit het bosje weg te slaan om de nodige plaatjes van deze mooie en ernstig bedreigde paddestoel te schieten. Maar dit bleek slechts het voorgerecht.

Opgewonden maar voldaan verlieten we het pand op weg naar het beoogde kilometerhok, waar in een veel oudere sparrenopstand ook leuke soorten werden genoteerd, zoals de Bittere boleet (*Tylopilus felleus*), Porfieramaniet (*Amanita porphyria*) en Sparrenstinktaailing (*Micromphale perforans*) en op sparrenstronken de Goudgele bundelzwam (*Pholiota flammans*) en Zwartvoetkrulzoom (*Paxillus atromentosus*).

De vondst van de Slijmige spijkerzwammen was, zoals zou blijken, aanleiding tot veel ongemak en vreugde, want Cees en ik werden door Eef op pad gestuurd om de aantallen vruchtlichamen te tellen in het kader van het paddestoelenmeetnet. De soort wordt al geteld op de twee andere bekende Drentse vindplaatsen bij Vledder en Zuidlaren. Onder barre weersomstandigheden zijn we weer op pad gegaan en hebben het schier ondoordringbaar bosje gepenetreerd. Stel je voor, op handen en voeten, zwiepende kleddernatte sparrentwijgen, klevende sparrennaalden tot in de onderbroek, maar..., toen..., het grote moment...! Ik stuitte op een vreemde knol die net boven het maaiveld uitstak. Ik dacht eerst aan een truffel, maar nee, op andere knollen zaten violette, schubbig paddestoeltjes met echte plaatjes aan de onderkant. En wat een heerlijk luchtje produceerde de zwam, wat een odeur... Het was natuurlijk het Odeurzwammetje (*Squamanita odorata*)!

Hectische taferelen, fotograferen in de regen. Het hele bosje stond vol met Tweekleurige vaalhoeden (*Hebeloma mesophaeum*) waarop het Odeurzwammetje parasiteert. En die laatste soort stond er ook bij honderden. De Tweekleurige vaalhoed is een zeer algemene mycorrhizapaddestoel, maar het Odeurzwammetje is een grote zeldzaamheid, pas één keer eerder in Drenthe gevonden. En een van de beroemdste paddestoelen van Nederland. De soort is oorspronkelijk door de mycologe Catherina Cool (inderdaad, de naamgeefster van het tijdschrift *Coolia*) uit Nederland beschreven als *Lepiota odorata* en ondanks zijn opvallend uiterlijk is het Odeurzwammetje buiten Nederland slechts sporadisch gemeld.

Het bosje is het bosje niet meer, maar heeft inmiddels een allure waardoor half mycologisch Nederland van slag is geraakt. Er zijn zelfs malloten die hun werk verzaken en het roer omgooien, als eertijds scheepslui bij de Lorelei, om dit schoons te kunnen genieten (zie de column van Rob Chrispijn in *Coolia* 48 nummer 1, 2005). Inmiddels is de status van het Buiner bosje verder opgewaardeerd door de vondst van vele bijzondere en zeldzame soorten, zoals Peenrode melkzwam (*Lactarius deterrimus*), Bleke galgordijnzwam (*Cortinarius eburneus*), Roodvezelgordijnzwam (*Cortinarius miraculosus*), Gerimpeld mosoortje (*Arrhenia retiruga*) Bleekgrijs trechtertje (*Omphalina griseopallida*), Gladstelige schotelkluifzwam (*Helvella villosa*), Franjekorsttrechtertje (*Cotylidia undulata*) en *Pseudomphalina cf compressipes* (vermoedelijk nieuw voor Nederland!).

U zult begrijpen dat de locatie uiterst geheim wordt gehouden, maar mijn bankrekening is minder geheim...

WAAR DE BOOM VALT.... Bernhard de Vries

Op 29 december 1970 liepen twee jonge mannen in boswachterij Smilde in vak 325 met een duimstok in de sneeuw te prikken. Boven hen torenden zware sparren, tot meer dan 25 meter omhoog. De sneeuwverdeling moest een indruk geven van de neerslag onder de bomen en zo mogelijk verklaringen aanreiken voor de patronen in de ondergroei. Rob Kramer, promotie-assistent aan het Biologisch Station te Wijster, begon hier zijn onderzoek omdat dit stuk bos het oudste was in de omgeving; geplant in 1884. Ik assisteerde hem daarbij. Het onderzoek moest een begin maken met de mycosociologie (studie van paddestoelengemeenschappen) van de naaldbossen in Drenthe. Nog geen twee jaar later, in de herfst van 1972, werden veel proefvlakken door een storm omver gegooid en ook in dit bosvak bleven weinig Sparren overeind. Schots en scheef lagen de reuzen door elkaar en de wortelkransen werden dikke muren van zand. Voor Rob was dit een ramp; voor fauna en flora was dit het begin van nieuwe levenskansen, want alles bleef liggen zoals het lag.

Door de storm werd het onderzoek aan paddestoelen in naaldbossen afgebroken. In 1981 werd een nieuwe poging ondernomen, nu door Annelies Jansen en ondergetekende. Tot 1984 hebben we daaraan kunnen werken en een restantje van het oude sparrenbos werd daarbij meegenomen. Op 12 mei 1983 (hemelvaartsdag) kwamen er met nog een storm nieuwe stammen bij. Bijna alles ging nu tegen de vlakte. Voor de tweede keer werd een onderzoek daardoor gewijzigd. De trots van Berkenheuvel werd een massagraf voor de koningen van het Drents-Friesche Woud. De resultaten van beide, niet afgeronde studies sloten vrijwel naadloos op elkaar aan. Naast de gewone sparrenbos-soorten zoals Sparrenstinktaailing (*Micromphale perforans*) en Sparrenkegelzwam (*Strobilurus esculentus*) en een aantal minder specifieke soorten had Rob er ook Zwarte bekerzwam (*Pseudoplectania nigrella*) gevonden en die soort hebben we nooit terug gezien.

Tijdens het tweede onderzoek bleek dat het inventariseren van de oude dode stammen misschien wel interessantere gegevens opleverde dan het proefvlak dat we vooraf hadden uitgekozen. In de eerste tien jaar waren de stammen nog geheel intact en de ruwe schors raakte begroeid met allerlei prachtige epifyten: lichenen zoals Bekermos-soorten, Heidelucifers, Heidestaartjes, Groot Boerenkoolmos, Geweimos, en mossen, bijvoorbeeld Klauwtjesmos, Purpersteeltje, Sikkelsterretje, Bos-Kronkelsteeltje, Fraai Haarmos enzovoorts. Na verloop van tijd brokkelde de schors geleidelijk af; eerst op de sterkst geëxponeerde plaatsen. Op luwe plaatsen ging de successie nog lange tijd door en verscheen Bochtige Smele op het dode hout en hier en daar zelfs een jonge den of spar. Tussen de boomlijken kiemde een nieuwe bosgeneratie met verrassend veel jonge sparren maar ook lariks, douglas en den.

De schimmelflora op de oude sparren, 52 soorten, bestaat voor een groot deel (55%) uit soorten die naaldhout prefereren (zie tabel). Typische sparrensoorten zijn er niet bij. Wel vond ik het heel merkwaardig dat er ook loofhoutsoorten bij waren: Zwarte trilzwam (*Exidia plana*), Spekzwoerdzwam (*Merulius tremellosus*), Asgrauwe kaaszwam (*Oligoporus teproleucus*) en Oranje aderzwam (*Phlebia radiata*). Nu is gebleken dat loofhoutsoorten wel vaker een overstapje wagen naar naaldhout en dat gebeurt vooral in het zuiden van ons land, waar veel luchtverontreiniging is. De chemie van het hout verandert blijkbaar door regen waar nitraten en sulfaten in zitten. Toch is het terrein gelukkig nog niet vervuigd met bramen wat, in dat geval, zou kunnen wijzen op sterke invloed van buiten.

Op 11 april 2005 hebben Will Pannekoek en ik het terrein weer eens bezocht en nog wat korstjes verzameld. Na al die jaren bleken er toch nog soorten te verschijnen die er niet eerder waren gezien en. Reden genoeg om er iets over te schrijven in ons PWD-blaadje. En ook om het boomkerkhof nog eens te bezoeken.

Ze zijn er nog; halfverborgen onder een jongere boomgeneratie. Hun lijken blijven nog even veel jaren zichtbaar als ze geleefd hebben. Talloos veel mossen, schimmels, insecten, reptielen en zoogdieren vonden er een veilig huis. En wij waren er deelgenoot van.

Lijst van obligate naaldhoutpaddestoelen van stormvlakte in Boswachterij Smilde, vak 325. Met * gemerkte soorten zijn (ook) dit voorjaar 2005 gevonden.

Agaricales:

Dennenmosklokje (<i>Galerina camerina</i>)	Goudvinkzwam (<i>Pholiota astragalina</i>)
Dennenvlamhoed (<i>Gymnopilus sapineus</i>)	Dennenzwavelkop (<i>Psilocybe capnoides</i>)
Dennenschelpzwam (<i>Panellus mitis</i>)	Koningsmantel (<i>Tricholomopsis rutilans</i>)

Aphylophorales sl:

Reageerkorstje (<i>Boidinia furfuracea</i>)	Boompuist (<i>Oligoporus ptychogaster</i>)
Gaffelhoortje (<i>Calocera furcata</i>)	Bittere kaaszwam (<i>Oligoporus stipticus</i>)
Kleverig koraalzwammetje (<i>Calocera viscosa</i>)	Naaldhoutwasje (<i>Phlebiella pseudotsugae</i>)*
Lichtgrijze poria (<i>Diplomitoporus lindbladii</i>)*	Stekeltrilzwam (<i>Pseudohydnum gelatinosum</i>)
Papilkorstzwam (<i>Dacryobolus karstenii</i>)*	Witwollige dennenzwam (<i>Skeletocutis amorpha</i>)
Roodgerande houtzw (<i>Fomitopsis pinicola</i>)*	Dennenbloedzwam (<i>Stereum sanguinolentum</i>)*
Geelbr. plaatjeshoutzw (<i>Gloeoph. sepiarium</i>)*	Kerntrilzwam (<i>Tremella encephala</i>)
Dennenmoorder (<i>Heterobasidion annosum</i>)	Paarse dennenzwam (<i>Trichaptum abietinum</i>)
Penseeltandjeszwam * (<i>Hyphodontia nesporei</i>)	Glitterend oploskorstje (<i>Tubulicrinis accedens</i>)
Teervlekkenzwam (<i>Ischnoderma benzoinum</i>)	Jeneverbesoploskorstje (<i>Tubulicrinis sororius</i>)
Blauwe kaaszwam (<i>Oligoporus caesius</i>)	Spitsharig oploskorstje (<i>Tubulicrinis subulatus</i>)*
Ascomyceten:	Zwarte bekerzwam (<i>Pseudoplectania nigrella</i>)

EXOTEN EXIT?

Rob Chrispijn

In 1996 is het 6000 ha grote natuurgebied binnen de driehoek Appelscha – Vledder – Havelte aangewezen als nationaal park het Drents-Friese Wold. Sinds dat jaar heeft dit park steeds duidelijker gestalte gekregen. In het Aeckingerzand werden grote stukken bos gekapt om het oorspronkelijke karakter van het daar gelegen stuifzandgebied en de bovenloop van de Vledder Aa te versterken, respectievelijk terug te geven. Ook meer stroomafwaarts werden grootschalige werkzaamheden uitgevoerd om het beekdallandschap weer in ere te herstellen. Al deze werkzaamheden volgen uit een Beheer- en Inrichtingsplan (BIP) dat dateert van 1996. Afgelopen maart heb ik dit plan doorgelezen op verzoek van enkele verontruste inwoners die vonden dat er in hun omgeving de laatste tijd wel erg veel bomen gekapt werden. Uit het rapport blijkt dat het kappen van bomen niet alleen een middel is om bepaalde landschapselementen te versterken, maar een doel op zich is. Dit heet omvormingsbeleid en hiermee wordt gestreefd om geleidelijk alle exoten uit het park te verwijderen. Dit beleid wordt in het uitgebreide rapport niet of nauwelijks onderbouwd. Er wordt volstaan met het argument dat bomen als spar, lariks en Amerikaanse eik van nature in ons land niet thuishoren en daarom dus verwijderd moeten worden. Want in het park zal alleen plaats zijn voor ‘natuurlijk bos’. In een aparte uitgave van Staatsbosbeheer wordt beweerd dat inheems loofbos tien maal zo veel planten en dieren herbergt als uitheems naaldbos. Dit is in zijn algemeenheid uiterst aanvechtbaar en toegespitst op paddestoelen totale onzin.

Dit standpunt heb ik, in iets andere bewoordingen, naar voren gebracht tijdens een bijeenkomst van het Overlegorgaan Drents-Friese Wold. Hierin zitten onder meer vertegenwoordigers van gemeenten, waterschap, recreatiebelangen, Drents Landschap, SBB en Natuurmonumenten en zij zijn verantwoordelijk voor de opstelling van het BIP waarvan over enkele jaren een nieuwe versie moet komen. Ik heb deze commissie gewezen op het belang van bepaalde naaldbossen voor de paddestoelenflora en verteld hoe rijk sommige sparrenbossen aan (bijzondere) paddestoelen kunnen zijn, terwijl ze tegelijkertijd met hun ondergrond van mossen en varens een fraai landschapselement vormen.

Hoezeer de plannen om alle naaldbos te kappen een bedreiging vormen voor paddestoelen, heb ik proberen duidelijk te maken met het voorbeeld van een schelpenfietspad in het Dieverveld. Hier ligt een meetpunt omdat in de berm van dit fietspad al jaren achtereen de Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*) groeit. Dit is een soort die in de afgelopen decennia dramatisch achteruit is gegaan, zodat hij als ernstig bedreigd op de Rode lijst staat en er in ons land nog amper 20 groeiplaatsen over zijn. Nog geen 200 meter ten noorden hiervan loopt de grens met het gebied waar SBB 65% van het bos wil kappen om meer ruimte te creëren voor de boomleeuwerik, een soort die honderd keer algemener is dan deze spijkerzwam. Dat de groeiplaats waarschijnlijk gespaard wordt, is toeval. Nergens uit hun rapporten blijkt dat er onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende percelen naaldbomen. Iedereen die wel eens op een paddestoelenexcursie gaat, weet hoe groot het verschil kan zijn tussen het ene sparrenbos en het andere. Het ene is een saaie houtakker waar weinig aan verloren gaat, het andere een prachtig biotoop waar op de bemoste bodem aan sparren gebonden rode-lijstsoorten voorkomen als Olijfplaatgordijnzwam (*Cortinarius scaurus*) en Peenrode melkzwam (*Lactarius deterrimus*). Daarom heb op die al eerder genoemde vergadering gepleit voor het volgende:

- a. Inventariseren welke aanplanten van exoten landschappelijk waardevol zijn of belangrijke natuurwaarden vertegenwoordigen.
- b. Onderscheid maken tussen verschillende exoten: spar, lariks, douglas, sitkaspar en het belang onderschrijven van Amerikaanse eik en tamme kastanje als laanbomen en in bosranden.
- c. Herzien van het beleid ten opzichte van exoten omdat ze een historische waarde vertegenwoordigen binnen het Nederlandse landschap. Ook vormen ze inmiddels lokaal waardevolle biotopen die bijdragen aan de diversiteit van het nationale park het Drents-Friese Wold.

De commissie heeft mij welwillend aangehoord maar of het leidt tot bijstelling van de plannen is natuurlijk maar de vraag. Wel heeft SBB onder druk van groeiende tegenstand onder de plaatselijke bevolking besloten tot minder rigoureuze dunning of kaalkap. Dit kan gezien worden als bemoedigend, maar verandert niet wezenlijk de opvattingen die ten grondslag liggen aan de inrichting van dit nationaal park. Opvattingen die, als ze niet duidelijk weersproken worden, van invloed zullen zijn op veel bosgebieden in ons land. Deze opvattingen gaan uit van een ideaalbeeld van de natuur in ons land, waarin geen plaats is voor exoten maar waar even kunstmatige biotopen als zandverstuivingen en heidevelden met gerichte maatregelen in stand worden gehouden.

Nog even voor de duidelijkheid: ik ben op zich geen liefhebber van monotone naaldboommakers en er valt uit oogpunt van belevingswaarde wat voor te zeggen om deze om te vormen naar andere bostypen. Maar het is kortzichtig als beheerders alle aanplanten van naaldbomen over één kam scheren en blijkbaar niet zien dat er grote onderlinge verschillen zijn wat betreft natuurwaarden en visuele aantrekkelijkheid. Het is ook vreemd om niet te erkennen dat sparrenbossen en lariksaanplanten, evenals bosranden en lanen met Amerikaanse eik en Tamme kastanje zich een plaats hebben verworven binnen de Nederlandse natuur, als onderdeel van een mozaïeklandschap dat veel kenmerkender is voor onze Nederlandse natuur dan het ideaal van een oerlandschap waar sommige beheerders naar lijken te streven.

Om over bovengenoemde punten een dialoog met Staatsbosbeheer te beginnen, hebben we afgesproken om komende herfst gezamenlijk enkele naaldbossen binnen het nationale park te bezoeken, zodat de beheerders met eigen ogen de rijkdom aan paddestoelen kunnen zien.

P.S. Wordt vervolgd (ben ik bang!).

NIEUWS VAN HET PADDESTOELENMEETNET

Eef Arnolds, Holthe 21, 9411 TN Beilen (0593-523645)

Het paddestoelenmeetnet is in Drenthe in 2004 verder uitgebreid met vier tellers en zes proefvlakken bij Zeegse, Oudemolen, Koekange en Westerbork. Ruim dertig mensen hebben een of meer proefvlakken in Drenthe geadopteerd. In totaal zijn er nu 60 meetpunten, verspreid door de provincie. Alle deelnemers ontvangen een dezer dagen met hun nieuwe formulieren een nummer van Coolia, het tijdschrift van de Nederlandse Mycologische Vereniging, met daarin een verhaal over de landelijke resultaten van het meetnet.

Voor nieuwe lezers van deze nieuwsbrief: het paddestoelenmeetnet is een monitoring programma waarin op vaste meetpunten gedurende een reeks van jaren de aantallen vruchtlichamen van een aantal goed herkenbare soorten worden geteld. De meetpunten zijn gelegen in bossen en wegbermen met bomen en hebben een oppervlakte van 500 of 1000 m². In totaal zijn voor het meetnet 110 soorten geselecteerd die beschreven en afgebeeld worden in een boekje dat gratis aan deelnemers wordt uitgereikt.

Nieuwe deelnemers en aanvullende meetpunten zijn uiteraard nog steeds gewenst. Ik wil jullie speciale aandacht vragen voor een aantal meetpunten die nu al vijf jaar zijn geteld, maar die de huidige waarnemer niet langer kan tellen. Het gaat om zes proefvlakken in dennenbossen in Boswachterij Dwingeloo (drie bij Lhee en drie bij Lheebroek). Voor de continuïteit van het meetnet is het van groot belang dat de tellingen in de toekomst worden voortgezet. Voor beginners is het voordelig dat de proefvlakken reeds zijn uitgezet en dat de soorten al goed bekend zijn. Belangstellenden kunnen zich bij mij melden voor nadere informatie (adres zie boven).

Voor de deelnemers aan het paddestoelenmeetnet in Noord Nederland wordt jaarlijks een **speciale excursie** georganiseerd waarbij vooral aandacht wordt besteed aan de methodiek van het project en aan het herkennen van alle telsoorten. Deze excursie vindt in 2005 plaats op:

Zaterdag 22 oktober: Het Ooster- en Westertzand bij Havelte. Verzamelen om **10.30 uur** bij NS station Meppel. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645). **Meetnetexcursie NMV** (zie p. 27). Lunchpakket en drinken meenemen.

Je kunt informatie over het meetnet verkrijgen bij mij (adres zie boven) of bij de landelijke veldcoördinator Mirjam Veerkamp, Pelikaanweg 54, 3985 RZ Werkhoven, tel. 0343-551905.

WAT DOET DE PADDESTOELENWERK GROEP DRENTHE?

De doelstellingen van de PWD zijn:

- Het organiseren en stimuleren van paddestoelenonderzoek in Drenthe, vooral door middel van inventarisaties en het houden van bijeenkomsten.
- Het verzamelen van paddestoelengegevens over Drenthe in een databestand in nauwe samenwerking met de Nederlandse Mycologische Vereniging.
- Het publiceren over paddestoelen in Drenthe in een nieuwsbrief en in bestaande tijdschriften. Het is de bedoeling dat de gegevens over enkele jaren gebundeld worden in een provinciale paddestoelenatlas, vergelijkbaar met de reeds verschenen atlassen voor broedvogels, hogere planten en dagvlinders.
- Het beschikbaar stellen van paddestoelengegevens aan terreinbeherende instanties en het verstrekken van beheersadviezen om mycologische waarden te behouden of te vergroten.
- In voorkomende gevallen het uitvoeren van (betaalde) opdrachten wat betreft veldonderzoek aan paddestoelen.
- Educatie op het gebied van paddestoelenkennis en -bescherming door onder andere het organiseren van voor het publiek toegankelijke excursies en lezingen, alsmede het verlenen van medewerking op het vlak van natuureducatie.
- Het verstrekken van informatie over paddestoelen aan geïnteresseerden, terreinbeheerders en aan de provinciale media.

Ook belangstellenden uit andere delen van Nederland zijn van harte welkom om deel te nemen aan de activiteiten van de werkgroep!!

DE NIEUWSBRIEF

De Paddestoelenwerkgroep Drenthe verspreidt één keer per jaar een nieuwsbrief onder haar medewerkers, organisaties actief in natuurstudie, natuurbescherming en groenbeheer en andere belangstellenden. Men kan deze nieuwsbrief kosteloos ontvangen door zich schriftelijk op te geven bij het secretariaat.

Vaste rubrieken in de nieuwsbrief zijn:

- Beknopte verslagen van excursies van de werkgroep.
- Een overzicht van de vorderingen van de paddestoelenkartering in Drenthe.
- In de rubriek 'Paddestoelenbeheer' wordt een bepaald facet van natuurbeheer of groenbeheer behandeld dat van belang is voor de paddestoelenflora.
- Het activiteitenprogramma voor het komende seizoen.

Daarnaast kunnen andere korte artikelen, die van belang zijn voor de paddestoelen in Drenthe, worden opgenomen.

Leden van de werkgroep verzorgen daarnaast jaarlijks een portret van een bepaalde paddestoel in het herfstnummer van Het Drentse Landschap, het tijdschrift van de gelijknamige stichting.